BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 8 juli 1999

inzake steun die Duitsland voornemens is te verlenen aan Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH i. K.

(kennisgeving geschied onder nummer C(1999) 2269)

(Slechts de tekst in de Duitse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(1999/658/EGKS)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, inzonderheid op artikel 4, onder c),

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, inzonderheid artikel 62, lid 1, onder a), juncto protocol nr. 14,

Gelet op Beschikking nr. 2496/96/EGKS van de Commissie van 18 december 1996 houdende communautaire regels voor steun aan de ijzer- en staalindustrie [1],

Na belanghebbenden overeenkomstig deze regels te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken [2] en gezien deze opmerkingen,

Overwegende hetgeen volgt:

I. **De procedure**

(1) Bij schrijven van 5 mei 1998 meldde Duitsland bij de Commissie twee maatregelen aan die de Vrijstaat Beieren had voorgenomen ten behoeve van Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH (NMH):

a) de betaling van een bedrag van 697 700 DEM aan NMH ter dekking van de uitgaven die NMH in 1994 heeft gedaan om te voorkomen dat een berg slakken op het bedrijfsterrein gedeeltelijk zou afkalven;

b) de tenuitvoerlegging van verdere veiligheidsmaatregelen met betrekking tot de slakkenberg, waarvan de kosten (2 213 274 DEM) niet op NMH zullen worden verhaald.

Zoals in de punten 7 tot en met 12 wordt uiteengezet, is Duitsland van mening dat deze maatregelen geen steun vormen. De aanmelding vond plaats overeenkomstig artikel 86 van het EGKS-Verdrag in verbinding met artikel 6, lid 2, van Beschikking nr. 2496/96/EGKS, waarbij de lidstaten worden verplicht alle financieringsmaatregelen waarbij staatsmiddelen worden overgedragen aan te melden, ongeacht of deze steun bevatten of niet.

(2) Duitsland verstrekte de Commissie bij brieven van 30 juni, 13 augustus, 15 oktober en 1 december 1998 aanvullende inlichtingen. Bij brief van 1 februari 1999 deelde de Commissie Duitsland haar besluit mee om ten aanzien van de hierboven genoemde maatregelen de procedure van artikel 6, lid 5, van Beschikking nr. 2496/96/EGKS in te leiden.

(3) Het besluit om de procedure in te leiden werd in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* [3] bekendgemaakt. Hierin maande de Commissie de belanghebbenden aan hun opmerkingen te maken. Deze opmerkingen werden aan de Duitse autoriteiten toegezonden om hen in de gelegenheid te stellen hun standpunt terzake kenbaar te maken.

II. **Uitvoerige beschrijving van de maatregelen**

(4) Volgens een overeenkomst van 4 november 1987 tussen de Vrijstaat Beieren en de ondernemingen Thyssen Edelstahlwerke AG, Thyssen Stahl AG, Lech-Stahlwerke GmbH, Saarstahl Völklingen GmbH, Krupp Stahl AG, Klöckner Stahl GmbH en Mannesmann Röhrenwerke AG (de „overeenkomst") werden de activiteiten van de failliete onderneming Eisenwerkgesellschaft Maximilianshütte mbH Sulzbach-Rosenberg voortgezet door de nieuw opgerichte onderneming NMH.

(5) De overeenkomst bepaalt onder meer:

„5.5. De installaties worden vrij van oudelasten overgenomen. Indien dit niet mogelijk is, Zal de Vrijstaat Beieren ervoor zorgen dat MHN (dus NMH) niet belast wordt met de daaruit voortvloeiende economische verplichtingen."

(6) Deze regeling vormt een uitzondering op de algemene bepalingen van het Duitse recht, volgens welke eigenaars verantwoordelijk zijn voor hun bedrijfsterrein.

(7) In 1994 werden aan de zuidhelling van de slakkenberg die zich op het bedrijfsterrein van NMH bevindt omvangrijke scheuren en verschuivingen vastgesteld. Volgens een rapport van het geotechnische bureau Prof. Dr. Schuler und Dr.-Ing. Gödecke bestond het gevaar dat de helling als gevolg hiervan gedeeltelijk zou afkalven. Daarom werd, als provisorische veiligheidsmaatregel, aan de zuidhelling van de berg een steunwal van staalslak opgeworpen. Deze ingreep werd door NMH in 1994 uitgevoerd voor in totaal 697 700 DEM.

[1] PB L 338 van 28.12.1996, blz. 42.
[2] PB C 108 van 17.4.1999, blz. 9.
[3] Zie voetnoot 2.

(8) In 1996 traden aan de zuidhelling opnieuw scheuren op, die blijkens onderzoek van hetzelfde geotechnische bureau van 23 september 1997, opnieuw tot het nog verder afglijden van de zuidhelling konden leiden. Met het oog op de stabilisering van de slakkenberg werd daarom een uitbreiding en versterking van de steunwal uit 1994 noodzakelijk geacht.

(9) De Vrijstaat Beieren gaf NMH in september 1997 de opdracht de noodzakelijke werkzaamheden uit te voeren. NMH weigerde dit, omdat de onderneming op grond van punt 5.5 van de overeenkomst van mening was dat Beieren hiertoe verplicht was. Daarop besloot Beieren, op grond van de geldende voorschriften volgens welke de deelstaat in gevaarlijke situaties dergelijke maatregelen namens de eigenaar ten uitvoer kan leggen, om de desbetreffende werkzaamheden te verrichten („Ersatzvornahme").

(10) Hiertoe belastte Beieren het geotechnische bureau Prof. Dr. Schuler und Dr.-Ing. Gödecke in maart 1998 met het toezicht en MH Dienstleistungen GmbH & Co KG met de bouwwerkzaamheden. De totale kosten van deze werkzaamheden, die in november 1998 werden voltooid, bedroegen 2 213 274 DEM.

Duitsland heeft aangetoond dat de rekening van de bouwonderneming lager was dan oorspronkelijk was geraamd. De rekening werd door het geotechnische bureau goedgekeurd.

(11) Volgens de aanmelding werd de slakkenberg al vóór het faillissement van Maximilianshütte als stortplaats gebruikt. Het gevaar voor verschuivingen zou uitsluitend daaraan te wijten zijn, zodat de schade als een last uit het verleden moet worden aangemerkt. Ook het feit dat NMH 500 ton slakken voor de aanleg van een weg op de zuidhelling heeft gebruikt om het bedreigde gebied te onderzoeken zou geen enkele invloed op de conditie van de slakkenberg hebben, welke veiligheidsmaatregelen noodzakelijk maakte ([1]). Overigens bevestigde Duitsland dat het gebruik van de slakkenberg NMH geen enkel economisch voordeel bracht, omdat de genoemde 500 ton slakken voor de aanleg van de weg anders door NMH zouden zijn verkocht.

(12) Om deze redenen beschouwt Duitsland de eis van NMH ingevolge punt 5.5 van de overeenkomst, alsmede de omvang van het desbetreffende bedrag, als gerechtvaardigd. De Duitse autoriteiten herinneren de Commissie eraan dat zij de overeenkomst in haar beschikking van 27 juni 1989 (niet gepubliceerd) heeft goedgekeurd en dat zij in haar Beschikking 95/422/EGKS van 4 april 1995 ([2]) inzake voorgenomen steun ten behoeve van NMH heeft verklaard dat deze clausule geen staatssteun inhoudt. Dit zou overigens in punt 3.2.2 van de communautaire kaderregeling voor staatssteun ten behoeve van het milieu ([3]) worden bevestigd. Duitsland is derhalve van mening dat de maatregelen geen staatssteun vormen. Het is dan ook voornemens

a) NMH voor de eerste veiligheidsmaatregelen 697 700 DEM uit te betalen;

b) de kosten voor de tweede reeks veiligheidsmaatregelen die inmiddels zijn opgelopen tot 2 213 274 DEM, op zich te nemen.

(13) In de briefwisseling die op de aanmelding volgde gaf Duitsland echter toe dat grote delen van de slakkenberg gebruikt waren voor het storten van slakken en afval evenals voor recyclingwerkzaamheden (voorbereiding van slakken voor de wegenbouw). Het beweerde echter dat deze werkzaamheden aan de andere kant van de berg plaatsvonden en niet op de zuidhelling. Daarom zou het gevaar voor het afkalven van de zuidhelling uitsluitend aan in het verleden aangerichte schade moeten worden toegeschreven.

(14) De Commissie leidde op 9 december 1998 de procedure van artikel 6, lid 5, van Beschikking nr. 2496/96/EGKS in, en wel om de volgende redenen:

1. Zij betwijfelde de juistheid van de bewering dat op de zuidhelling geen slakken waren gestort.

2. Zij vreesde dat werkzaamheden op andere delen van de slakkenberg de zuidhelling hadden aangetast.

3. Zij was van mening dat NMH de berg, die als één enkel terrein moest worden beschouwd, exploiteerde en hieruit economisch voordeel behaalde. De maatregelen werden gefinancierd om een door NMH gebruikte stortplaats te handhaven, en deze financiering was in strijd met het beginsel van de „vervuiler betaalt".

(15) Daarom was de Commissie van oordeel dat de maatregelen staatssteun in de zin van artikel 1 van Beschikking nr. 2496/96/EGKS vormden.

III. **Opmerkingen van belanghebbenden**

(16) De Commissie heeft opmerkingen ontvangen van drie belanghebbenden:

1. De heer Zager van de milieugroep „B.I.Rosenberg" verklaarde dat NMH het stort voor afval en recyclingwerkzaamheden gebruikt, doch hij kon niet bevestigen dat NMH de zuidhelling gebruikte of gebruikt had.

2. De Britse staalvereniging (UK Steel Association) stelde zich op het standpunt dat geen steun diende te worden verleend voor activiteiten waarvoor NMH de verantwoordelijkheid en het risico draagt.

3. De Federazione Imprese Siderurgiche Italiane (Federacciai) was van oordeel dat, aangezien het onmogelijk was om van NMH een bedrag van 74 miljoen DEM aan onverenigbare steun terug te vorderen, geen nieuwe kapitaalinbreng ten behoeve van de onderneming moest worden goedgekeurd.

([1]) Dit werd door het verslag van Dr.-Ing. Gödecke van het geotechnische bureau Prof. Dr. Schuler und Dr.-Ing. Gödecke van 23 september 1997 bevestigd (bijlage bij de aanmelding).
([2]) PB L 253 van 21.10.1995, blz. 22.
([3]) PB C 72 van 10.3.1994, blz. 3.

IV. **Opmerkingen van de Duitse autoriteiten**

(17) Duitsland verklaarde nogmaals dat NMH geen slakken op de zuidhelling van de berg heeft gestort.

(18) Aan de hand van bewijsmateriaal in de vorm van kaarten en foto's waaruit blijkt dat het stort inderdaad een terrein van 21 ha omvat, beweerde Duitsland, dat de delen van de berg die door NMH voor afval, stortingen en recyclingwerkzaamheden werden gebruikt ver van de zuidhelling verwijderd liggen. Deze werkzaamheden konden derhalve de zuidhelling niet aantasten. Bovendien verklaarden zij dat de deskundigen die de gevolgen van het gebruik van slakken voor de aanleg van de weg hebben onderzocht, van deze werkzaamheden op de hoogte waren, doch dat dit de resultaten van hun onderzoek niet heeft beïnvloed.

(19) Gezien het bovenstaande verzet Duitsland zich tegen de vaststelling van de Commissie dat het stort één enkel ondeelbaar terrein vormt. Ondanks het benutten van een deel van het terrein zou derhalve punt 5.5 van de overeenkomst op het andere gedeelte van toepassing blijven.

V. **Beoordeling van de maatregel**

(20) NMH valt binnen het toepassingsgebied van artikel 80 van het EGKS-Verdrag, omdat de onderneming producten vervaardigt welke in bijlage I van het EGKS-Verdrag worden vermeld en zij heffingen betaalt overeenkomstig artikel 49 van het EGKS-Verdrag. Derhalve zijn het EGKS-Verdrag en Beschikking nr. 2496/96/EGKS van toepassing.

(21) Krachtens artikel 3 van Beschikking nr. 2496/96/EGKS kan steun voor milieubescherming als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden aangemerkt indien deze in overeenstemming is met de regels van de communautaire kaderregeling inzake staatssteun ten behoeve van het milieu, en voldoet aan de criteria voor de toepassing van die kaderregeling op de EGKS-ijzer- en staalindustrie welke zijn vastgesteld in de bijlage bij Beschikking nr. 2496/96/EGKS.

(22) Punt 3.2.2 van de communautaire kaderregeling luidt:

„De bepalingen inzake investeringssteun in het algemeen zijn ook van toepassing op steun voor het herstellen van in het verleden aangerichte schade aan het milieu, bijvoorbeeld door vervuilde industrieterreinen weer geschikt te maken voor gebruik. Indien niet kan worden bepaald wie verantwoordelijk is voor de verontreiniging of indien de betrokkene niet ter verantwoording kan worden geroepen, hoeft steun voor de sanering van dergelijke terreinen niet onder artikel 92, lid l, van het EG-Verdrag te vallen, aangezien hierbij niet onnodig financieel voordeel wordt verleend aan bepaalde bedrijven of industrieën. Dergelijke gevallen zullen op zichzelf worden beoordeeld.".

(23) Doel van deze bepaling is te voorkomen dat industrieterreinen worden verlaten omdat potentiële kopers niet beschermd worden tegen vorderingen met betrekking tot het gebruik van (een deel van) het desbetreffende terrein in het verleden.

Zoals in het besluit over de inleiding van de procedure wordt vermeld heeft de Commissie de overeenkomst in haar beschikking van 27 juni 1989 (niet gepubliceerd) goedgekeurd. Hoewel deze beschikking geen beoordeling van punt 5.5 bevat, wordt deze beoordeling in Beschikking 95/422/EGKS [1] wel ondubbelzinnig gegeven. In deze beschikking bevestigde de Commissie dat maatregelen uit hoofde van punt 5.5 geen steun vormen. De Commissie hield daarbij rekening met het grote en onberekenbare risico dat de onderneming aansprakelijk zou kunnen worden gesteld voor milieuschade die in het verleden onder een andere bedrijfsleiding is veroorzaakt. Daardoor zou het zonder een dergelijke overeenkomst volstrekt onmogelijk zijn om zulke grond te verkopen, zodat veel industrieterreinen voor altijd braak blijven liggen. De staat dient, door het economische risico dat in het verleden veroorzaakte vervuiling met zich brengt op zich te nemen, het algemeen belang zonder de koper van het terrein een economisch voordeel te verschaffen. Aangezien punt 5.5 van de overeenkomst betrekking heeft op in het verleden veroorzaakte verontreiniging van bodem en installaties, vormt dit geen steun.

(24) Krachtens de communautaire kaderregeling moet de toepassing van deze regeling echter per geval worden beoordeeld. Vastgesteld moet worden of aan de in punt 3.2.2 vermelde voorwaarden is voldaan, en tevens of a) NMH de vervuiling respectievelijk de schade zelf veroorzaakt heeft en b) of de maatregelen geen onnodig financieel voordeel voor NMH inhouden.

(25) Op grond van de door Duitsland verstrekte inlichtingen en de opmerkingen van belanghebbenden kan worden geconcludeerd dat NMH geen slakken op de zuidhelling van de berg gestort heeft. Dat het gebruik van slakken voor de aanleg van de weg het zuidelijk gedeelte van het terrein heeft aangetast, is niet aangetoond. Evenmin kan op grond van de door Duitsland verstrekte inlichtingen worden geconcludeerd dat de werkzaamheden op andere delen van de slakkenberg een negatieve invloed hebben gehad op de toestand van de zuidhelling. De als stortplaats en voor recycling gebruikte terreinen liggen enkele honderden meters van het bedreigde gebied verwijderd, en er kan geen verband worden gelegd tussen deze werkzaamheden en de aantasting van het terrein.

(26) Duitsland heeft aangetoond dat het gebruik van 500 ton slakken voor de aanleg van een weg, de enige activiteit van NMH aan de zuidhelling, de onderneming geen economisch voordeel heeft gebracht. Deze slakken zouden immers anders door NMH aan wegenbouwondernemingen zijn verkocht.

(27) Uit de door Duitsland verstrekte informatie is gebleken dat het terrein, met een omvang van 21 ha, uitgestrekt is en dat de afzonderlijke werkzaamheden onafhankelijk van elkaar worden verricht.

Derhalve stelt de Commissie vast dat de slakkenberg niet ondeelbaar is.

[1] Zie overweging 12 hierboven, alsmede overweging 9 van de beschikking.

Ondanks de economische voordelen die uit de exploitatie van de berg voortvloeien (stortplaats; inkomsten uit de afvalrecycling) is punt 3.2.2 van de communautaire kaderregeling van toepassing. Het feit dat een gedeelte van het bedrijfsterrein economisch wordt benut en derhalve niet onder punt 5.5 van de overeenkomst valt betekent niet dat deze bepaling evenmin van toepassing is op de rest van het terrein. Een andere conclusie zou te ver gaan en zou in strijd zijn met het doel van een dergelijk voorschrift en met het beleid van de Gemeenschap.

VI. **Conclusie**

(28) De Commissie concludeert dat de door Duitsland voorgenomen maatregelen ten behoeve van Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH i. K., te weten

a) de uitbetaling van een bedrag van 697 700 DEM aan NMH ter dekking van de uitgaven, die NMH in 1994 heeft verricht om te voorkomen dat een op het bedrijfsterrein van de onderneming gelegen slakkenberg gedeeltelijk zou afkalven;

b) de tenuitvoerlegging van verdere veiligheidsmaatregelen aan de slakkenberg ten bedrage van 2 213 274 DEM, welk bedrag niet op de onderneming wordt verhaald,

betrekking hebben op lasten uit het verleden. Overeenkomstig artikel 3 van Beschikking nr. 2496/96/EGKS en punt 3.2.2 van de kaderregeling milieusteun, en in het licht van eerdere, vergelijkbare gevallen van steun is de Commissie derhalve van oordeel, dat de desbetreffende maatregelen geen steun vormen,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De maatregel die Duitsland voornemens is te verlenen ten behoeve van Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH i. K., ten bedrage van 2 911 274 DEM (1 488 190 EUR) vormt geen steun in de zin van artikel 4, onder c), van het EGKS-Verdrag.

Deze maatregel mag derhalve ten uitvoer worden gelegd.

Artikel 2

Deze beschikking is gericht tot de Bondsrepubliek Duitsland.

Gedaan te Brussel, 8 juli 1999.

Voor de Commissie

Karel VAN MIERT

Lid van de Commissie